

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם:
שרה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו אייזנברג
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

במסילה העולה בית א-ל

צבי סלונים



נולדתי בשנת תרצ"ד (1934) ביפו, אבל שורשיה של משפחתי מחברון, ואני צאצא ישיר של הרבנית מנוחה רחל סלונים ע"ה, שעלתה לארץ ישראל והתיישבה בעיר חברון בעצת גיסה, אדמו"ר הצמח צדק, השלישי לשושלת אדמו"רי חב"ד. עסקתי שנים רבות בתחום החינוך, בעיקר בתחום של חינוך מיוחד ונוער עברייני, וצמחתי לתוך התפקיד הזה מהשטח, ללא הכשרה פורמלית מראש. מיד אחרי שירותי הצבאי גויסתי על ידי משרד החינוך ללמד כיתות של עולים חדשים באזור תל אביב, שבהן היו קשיים לימודיים מורכבים מאוד.

בהמשך נלקחתי שוב מבתי הספר ומוניתי מטעם משרד הסעד דאז לקצין מעקב ראשי למחוז תל אביב והמרכז האחראי לטיפול בנוער עברייני. בהמשך גם ניהלתי שני מוסדות שיקומיים לעבריינים - תחילה את 'עוגן' במצפה ים לגברים ולנערים, ובהמשך את 'צופיה' לנשים ולנערות בכפר יבנה. רק בשנת תשכ"ד (1964), אחרי שנים ארוכות של עבודה בתחום, נשלחתי מטעם המשרד להשתתף בקורס הראשון לקרימינולוגיה שנפתח על ידי פרופ' שלמה גיורא שוהם באוניברסיטת בר אילן. לצדי למדו עוד אנשי מקצוע מתחום הטיפול בנוער עברייני - שופטי נוער, קציני משטרה, קציני מבחן ועוד.

במסגרת לימודי הקרימינולוגיה כתבתי עבודה מסוימת שבעקבותיה זכיתי במלגה לשנת השתלמות בארה"ב. במסגרת אותה השתלמות הייתי אמור לבקר במתקני כליאה שונים בכל רחבי ארה"ב, אבל אני החלטתי לנצל במקביל את הנסיעה גם - ומבחינתי, בעיקר - כדי להיפגש עם שורה של רבנים ופוסקים מובילים ממנהיגי יהדות ארצות הברית, ולשאול אותם שאלות שעניינו אותי בתור יהודי צעיר מארץ ישראל.

בין היתר, רציתי מאוד להיפגש כמובן גם עם הרבי מליובאוויטש, ובפרט שאני הרי צאצא של אדמו"ר הזקן מייסד חסידות חב"ד, וממילא קרוב משפחה של הרבי. התקשרתי למזכירות, למזכיר הרב לייבל גרונו, ובפני הייתה בקשה מעט מוזרה: אמרתי לו שאני לא רוצה להתקבל כמו חסיד, להיכנס, להגיד שלום, לבקש ברכה ולצאת - אלא, מבקש להיכנס לשיחה של ממש עם הרבי, בלי שילחצו אותי בזמן. התגוררתי אז בברוקלין, ואמרתי לו שאם תתבטל איזו פגישה ברגע האחרון ויתפנה זמן, שיקרא לי אפילו באמצע הלילה - אקח מונית ואגיע.

וכך הווה: שמונה חודשים אחרי אותה שיחה התקשר אלי הרב גרונו באחת עשרה בלילה והודיע שהתבטלה טיסה מאמסטרדם לניו יורק שעליה היו אמורים להיות שנים עשר 'גבירים' שנקבעה

להם יחידות עם הרבי, ולכן השעה שהייתה מיועדת עבורם התפנתה עבורי. התארגנתי במהירות וכעבור פחות משעה התייצבתי ב-770. לפני הכניסה אל חדרו של הרבי קיבלתי 'תדרוך' - לא יושבים בנוכחות הרבי, לא מושיטים לו את היד ללחיצה. לא הכרתי את הכללים, והם אמנם נשמעו לי מעט מוזרים, אך אמרתי שאני ממושמע ואציית להוראות.

התייצבתי מול דלתו של הרבי מרוגש מאוד, ולפתע הדלת נפתחה מבפנים ובפתח ניצב הרבי. הרבי הושיט לי את ידו, וידי נשארה תלויה באוויר משך זמן מה - הרי אמרו לי שלא ללחוץ את ידו של הרבי. מצד שני, אם הרבי נותן לך יד, ברור שצריך להחזיר לחיצת יד. התחלתי לנוע באי נוחות, אך בסופו של דבר לחצתי את ידו של הרבי. אחר כך הרבי הוביל אותי אל הכסא, ואמר, "יישב מר". לא ישבתי, בהתאם להנחיות, ושוב לקח כמה רגעים של 'ויכוח', אך לבסוף הרבי התיישב, ובעקבותיו גם אני.

אחד הדברים שהרשימו אותי במיוחד בחדרו של הרבי היה כמות הספרים שהיו שם. לא רק הקירות היו מוקפים במדפי ספרים, אלא גם על שולחנו של הרבי היו משני הצדדים ערימות גבוהות של ספרים. ולא מדובר בספרים שרק עמדו שם לקישוט, אלא ניכר שאלו ספרים שעיינו בהם והשתמשו בהם. הסתכלתי על כריכות הספרים ונדהמתי מהמגוון, ספרים מסוגים וצבעים שונים, ובכל מיני שפות.

«



מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1500 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.



איך אתה מתמודד עם המעבר הזה? איך אתה מבטיח שלא תהיה זליגה של השפעה מהקושי והמורכבות של המוסד על הבית הפרטי שלך? הוא התעניין רבות לגבי המצב בבית ואפילו התבטא שהיה רוצה לתת ברכה לאשתי.

הבהרתי לרבי שאני עושה הפרדה גמורה בין המוסד לבית, שברוך ה' אין לזה שום השפעה על הקשרים עם אשתי והמשפחה, ושאני מצליח להשפיע על המוסד יותר ממה שהמוסד משפיע עלי. הרבי הביט בי בהתפעלות ואמר, שהיה רוצה לפגוש את אשתי. היא הייתה אז לקראת סוף ההיריון עם ילדנו הרביעי, ולמרות שהרבי אמר שאדרכה, זו סיבה נוספת שתבוא להתברך, בפועל לא הגענו אליו לפני החזרה לארץ. במכתב ששלח לי אחר כך, 'נוף' בי הרבי על כך שלא באנו להיפרד.

לקראת סוף היחידות הוא בירך אותי בברכה מאוד מיוחדת, ואמר ש"העבודה שמר עובד, כעולה במסילה העולה בית א-ל". אני אמנם לא נכנסתי לרבי כדי לקבל ברכות, אך קיבלתי אותן בזרועות פתוחות והודיתי לו מקרב לב. בהמשך יצא לי לראות עוד כמה פעמים את הרבי בתפילות ובהתוועדויות כשביקרתי בניו יורק, וגם עמדתי עמו בקשר מכתבים, אך זו הייתה הפעם היחידה שנפגשתי עמו ביחידות. יצאתי משם תחת הרושם של פגישה עם איש ענק, שללא ספק חיזקה אותי ביהדותי והשפיעה עלי בהמשך דרכי.

מר צבי סלונים ז"ל, שנפטר לאחרונה, היה קרימינולוג בהכשרתו המקצועית, ועסק שנים רבות בתחום החינוך המיוחד וניהל מוסדות לנוער עברייני. בהמשך היה ממנהיגי תנועת ההתיישבות ביהודה ושומרון, ממייסדי המרכז האוניברסיטאי באריאל, והקים את 'הקרן לגאולת קרקעות'. הוא רואיין בביתו שבאפרת בחודש ניסן תש"ע (2010).

השיחה בינינו התנהלה בעיקר בידיש ובאנגלית וגם קצת עברית. אף שלא התכתבתי קודם לכן עם הרבי, התפלאתי לגלות שהרבי יודע מי אני ובמה אני עוסק. הרבי גילה עניין רב בתחום עיסוקי, והחל לשאול אותי שאלות רבות בנוגע לעבודתי. אני התפעלתי מאוד מההתעניינות שלו ומהידע שגילה בתחום זה. למשל, בשלב מסוים בשיחה הוא שאל אותי, "אולי אתה יודע שלומברוז, לפני מאתיים שנה, חקר את הקשר שבין מבנה הגולגולת לבין נטייה לפשע?" לומברוז היה קרימינולוג יהודי איטלקי חשוב, אבל להערכתי רוב הקרימינולוגים המוסמכים בעולם בכלל לא שמעו עליו - ונדדמתי שהרבי פתאום מצטט לי את התיאוריה של לומברוז.

אני עצמי שמעתי על לומברוז רק בזכות הקשר הקרוב שפיתחתי עם פרופ' שוהם. הוא עלה מארה"ב אחרי שהתמחה שם בקרימינולוגיה, ובארץ המשיך לפרסם מאמרים וספרים רבים בתחום. בין היתר, הוא ביקש למצוא קשר בין מושגים מעולם הקרימינולוגיה לבין תכנים מעולם היהדות, ומצא בי שותף מתאים לשם כך. בילינו זמן רב בשיחות מחוץ לשעות הלימודים אצלו בבית, וכך נחשפתי לשמות רבים נוספים. סיפרתי לרבי עליו ועל הכתבים שלו, והמלצתי לרבי לקרוא כמה מהם, ותגובתו הייתה, "ברצון רב". דאגתי שפרופ' שוהם ישלח לרבי עותקים מספריו, ואני יודע שבעקבות כך הייתה חלופת מכתבים ביניהם.

בהמשך הרבי התעניין בנוגע למוסד לבנות שניהלתי אז. הוא ידע באופן כללי מה קורה במוסד כזה, והוא ביקש שאתן לו תיאורים מפורטים של הבנות החוסות במוסד, וההתמודדויות שלהן. הוא גם התעניין בנוגע למצבן מבחינת היהדות, ושמח לשמוע שאני עורך להן שם שולחן שבת, סדר פסח ושבראש השנה ארגנתי מניין של גברים שיגיעו וקיימו תפילות ראש השנה וסעודות חג.

השיחה שלנו ארכה כשלוש שעות והקפנו נושאים רבים באותו לילה, אבל הרבי בחר לשים דגש חזק על נושא המוסד לנערות עברייניות. אני לא חשבתי שרבי יתעסק בעניינים כאלו, אבל הרבי ממש התעניין בהיבטים המקצועיים של הטיפול, וביקש לשמוע לפרטי פרטים בנוגע לילדה זו או אחרת, לקבל פרופיל של מאפייני האופי שלה, או ממה היא סובלת. חלק מהנושאים היו קשים מאוד, ובכל זאת הרבי לא התחמק מלעסוק בהן, ושאל שאלות לגוף העניין. הוא לא ישב כמו טירון ששואל כדי ללמוד, וגם לא כמו עיתונאי שרוצה לכסות נושא חדש, אלא הרגשתי שזה היה כמו דו-שיח מלומד עם שותף לעבודה - וכל זה עשה עלי רושם מאוד חזק. בשלב מסוים שאל אותי הרבי, "תגיד לי, איך אתה פותח דלת וסוגר דלת?" תחילה לא הבנתי את כוונת השאלה, וביקשתי מהרבי שיבהיר את כוונתו, והוא הסביר: "עבודתך היא כמו של שרברב; אתה נאלץ לדחוף את הידיים עמוק לתוך הבוץ. כשאתה מסיים את יום העבודה והולך הביתה - אתה סוגר את הדלת של המוסד, וצריך לפתוח את הדלת של הבית, שם מחכים לך האישה והילדים.

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשל"א (1971) — הרבי התוועד בח"י אלול - יום הולדתם של הבעל שם טוב ושל אדמו"ר הזקן - אף שחל ביום חול, ומאז נמשך סדר זה בקביעות. ההתוועדות שודרה טלפונית ישירות גם לישראל, והרבי ניצל הזדמנות זו לפנות ליהודי רוסיה שעלו לאחרונה לארץ ישראל, לחזקם ולעודדם שלא יחששו מהקושי הכרוך בלימוד תורה בשקידה ובהתמדה ובקיום כל המצוות בהידור, ולדרוש זאת גם מילדיהם, אף שעד עתה נבצר מהם הדבר.¹ י"ח באלול

1 שיחות קודש תשל"א, חלק ב, עמ' 497 ואילך

הכוח לחבר באמת!
העולם זקוק לך ולתפילין שלך.
הצטרף כעת Tefillinwrapp.com



חדש! ארבעים ואחד אנשים מנשפים ברגעים מעוררי השראה על הרבי מליובאוויטש, מתוך מיזם התיעוד ההיסטורי 'המבגש שלי עם הרבי'.
להזמנות: JEM.CO.IL ובחניוני הספרים המובחרות



בסיוע חברי
THE JEM FOUNDATION
ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

ההקדשות שלכם

מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים

ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל

כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org